

LIMITY VE VÝZKUMU ALTERNATIVNÍ PEDAGOGIKY: DECROLY A DECROLY DNES

RESEACH OF ALTERNATIVES AND ITS LIMITS: DECROLY AND DECROLY ACTUALLY

Černá Jana

Klíčová slova: pedagogika O. Decrolyho, výzkum na alternativních školách, reformní pedagogika

Key words: pedagogy of O. Decroly, research of alternatives, reform pedagogy

Pedagogika O. Decrolyho (1871–1932) se řadí mezi klasické reformní směry z počátku 20. století. Decrolyho pedagogika je zejména charakterizovaná projektovou metodou a globálním přístupem ke čtení, k učivu, k životu, a heslem „par la vie pour la vie“, „životem pro život“, tedy přirozeným zájmem dítěte. Decroly původně pracoval s dětmi se specifickými potřebami a později seznal, že metody, které užívá u těchto dětí, budou ještě lépe fungovat u dětí bez specifických potřeb. Zejména pro pedocentrismus z reformní pedagogiky nyní čerpáme inspiraci pro současnou školu a nacházíme tak odpovědi na otázky např. v oblasti inkluze.

Příspěvek poukazuje na obtíže při zkoumání alternativních škol, a to na příkladu Decrolyho pedagogiky. Klasické reformní směry představují inspiraci pro současnou školu a jejich popularita stoupá. Vznikají pak různé směry, některé se snaží o naprosté dodržování zásad jejich zakladatelů, jiné školu přizpůsobují současnému světu. Autorka měla jedinečnou možnost strávit 3 měsíce studiem Decroly pedagogiky z různých rolí: jako návštěvník, jako výzkumník, jako začínající učitel. Cílem příspěvku je ukázat na limity pozice výzkumníka a otevřít otázku, zda jsme schopni zkoumat alternativní směry. Přes inspiraci, kterou nám Decroly pedagogika poskytuje, se ji však (stejně jako ostatní alternativy) snažíme aplikovat na podmínky v roce 2018. Při zkoumání těchto škol se tak pohybujeme mezi stoletím dítěte a současností.

Pro pochopení Decrolyho metody byla užita kvalitativní metodologie: zúčastněné pozorování (strukturované a s pořizováním terénních poznámek) a rozhovory s různými aktéry (ředitelé, učitelé). Decrolyho metoda je popsána v díle Hamaide a jako taková byla viděna v průběhu prvních pozorování, kdy autorka byla na školách v roli hosta „výzkumníka“, či studenta na observaci. Pozorování ukázala metodu přesně dle knihy. Následně autorka strávila měsíc v Decroly škole, zejména v roli začínajícího učitele, ale stále s pořizováním

poznámek a pozorování kolegů. Teprve v ten moment přišla možnost pozorovat skutečnou praxi na Decroly školách dnes, nikoli vzorovou ukázkou Decrolyho metody.

Příspěvek nabídne kromě stručného přehledu Decroly pedagogiky otázky, kterým musíme čelit při výzkumu alternativních škol obecně. Jak lze zkoumat alternativní (klasickou reformní) pedagogiku, která chce být viděna jako čistý a původní odkaz svých zakladatelů? Jak se podobné školy vypořádají s otázkami, které nově přináší dnešní svět? Kdo se dnes vzdělává na alternativních školách? Pro jaké žáky byly školy R. Steinera, M. Montessori či O. Decrolyho původně určeny a jací žáci tyto školy navštěvují dnes? Kdo jsou rodiče volící tyto alternativy pro své děti a jak složení žáků ovlivňuje pedagogickou práci na těchto školách? Zůstávají tedy klasické reformní směry stále inspirací pro na dítě orientovanou pedagogiku (či inkluzivní pojetí vzdělávání)?

Abstract: Observation in Decroly schools confirmed what I theoretically learn: I saw in practise all these wonderful tools, using alternative methods, using decrolien facilities.

This might happen because alternative schools desire to be seen as pure alternatives. But what alternatives really are? These schools deal with actual problems of today's world and they have to adapt the curriculum to correspond to the school of 2018. Also some alternative schools are frequented by pretty specific public. If Decroly was meant for all children, how can we research about Decroly school today when schools are frequented by a specific public? Are these schools still inclusive as meant in the epoch? The paper describes a Decroly method, fascinating pedagogy of 1920 when a child was in the center of the interest. This paper brings general questions about how to make a research about alternative pedagogy with a goal to open a discussion.

Literatura/References:

- De Ketele, J. M. (1993). *Pedagogie experimentale*. Louvain – la Neuve: Université Catholique de Louvain.
- Hamaide, A. (1992). *La méthode Decroly*. Paris: Delachaux, Niestlé S. A.
- Houssaye, J. (2006). *Ovide Decroly*. In *Le nouvel éducateur* – n. 182.